

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Angielskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

ETAP SZKOLNY

I stopień

**I. ZAKRES WIEDZY O ZJEDNOCZONYM
KRÓLESTWIE WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ**

Zakres treści

1. Geografia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej np. położenie, krainy, ukształtowanie terenu, klimat.
2. Fauna i flora
3. Mieszkańcy, najważniejsze miasta, języki
4. Atrakcje turystyczne, słynne miejsca i instytucje
5. Rodzina królewska
6. Kultura:
  - literatura np. wybitni pisarze i poeci
  - teatr i film np. znani aktorzy
  - muzyka np. znani kompozytorzy i słynne grupy muzyczne
  - wybitni naukowcy
  - muzea i galerie,
  - media,
  - symbole
7. Sport np. popularne dyscypliny
8. Życie codzienne
  - święta, festiwale i tradycje
  - kuchnia
  - pieniądze, miary i wagi

II. ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI

1. Posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

Zakres środków leksykalnych

np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, okresy życia, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, rzeczy osobiste, umiejętności
np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, opis domu, prace domowe
np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, życie szkoły, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, zajęcia pozalekcyjne
np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsca pracy, wybór zawodu
np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, określanie czasu, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy
np. artykuły spożywcze, lokale gastronomiczne, posiłki i ich przygotowywanie
np. nawyki żywieniowe

np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług, promocje, wymiana i zwrot towaru
np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, kierunki świata, zwiedzanie, baza noclegowa
np. wycieczki
np. święta, obrzędy, tradycje i zwyczaje, dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze, twórcy i ich dzieła, media
np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, uprawianie sportu, obiekty sportowe
np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higiena codzienna
np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnej
np. odkrycia naukowe, wynalazki
np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, pory roku, zagrożenia
np. ochrona środowiska naturalnego
np. wydarzenia i zjawiska społeczne

Zakres środków gramatycznych

Użycie przedimka nieokreślonego
Użycie przedimka określonego
Użycie przedimka zerowego
Tworzenie liczby mnogiej regularnej
Tworzenie liczby mnogiej nieregularnej
Rzeczowniki policzalne
Rzeczowniki niepoliczalne
Forma dzierżawcza
Rzeczowniki złożone
Zaimki osobowe w formie podmiotu
Zaimki osobowe w formie dopełnienia
Zaimki <i>one/ones</i>
Zaimki dzierżawcze
Zaimki wskazujące
Zaimki pytające
Zaimki nieokreślone
Zaimki względne
Zaimki zwrotne
Zaimki emfatyczne
Zaimki wzajemne
Zaimek bezosobowy <i>you</i>
Przymiotniki dzierżawcze
Regularne stopniowanie przymiotnika
Nieregularne stopniowanie przymiotnika
Użycie <i>so, such, how, too, not enough i what</i> z przymiotnikami
Szyk przymiotnika w zdaniu
Przymiotniki złożone
Liczebniki główne
Liczebniki porządkowe
Regularne stopniowanie przysłówków
Nieregularne stopniowanie przysłówków
Przysłówki czasu i miejsca
Przysłówki sposobu, stopnia i częstotliwości
Tworzenie przysłówka od przymiotnika
Miejsce przysłówka w zdaniu
Przymyki miejsca, kierunku, odległości
Przymyki czasu
Przymyki sposobu
Wyrażenia przymikowe
Spójniki: <i>and, or, because, if, unless, while, before, so, but, when, although, though, however, despite, as</i>
Bezokoliczniki i formy osobowe
Czasowniki posiłkowe

Czasowniki modalne
Tryb rozkazujący
Czasowniki regularne
Czasowniki nieregularne
Imiesłów czynny
Imiesłów bierny
<i>Question Tags</i> (pytania ogonkowe)
Czasowniki wyrażające uczucia, emocje, upodobania, chęci, stany i czynności
Konstrukcja „ <i>be going to</i> ”
Konstrukcja „ <i>have to</i> ”
Konstrukcja „ <i>would like to</i> ”
Strona czynna
Strona bierna <i>Passive Voice</i>
Następstwo czasów
Mowa zależna
Czasowniki złożone (<i>phrasal verbs</i>)
Wyrażenia <i>had better, would rather, would prefer</i>
Wyrażenia idiomatyczne (kolory, zwierzęta i części ciała)
Konstrukcja - <i>Causative Form: have/get + object + past participle</i>
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: <i>Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous, Future Simple, Future Continuous, Past Perfect Simple, Past Perfect Continuous</i>
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: <i>Future Perfect, Future Perfect Continuous</i>
Zdania z podmiotem <i>it</i>
Zdania z podmiotem <i>there</i>
Zdania z dwoma dopełnieniami
Zdania współrzędnie złożone
Pytania pośrednie
- zdania przydawkowe: <i>defining and non-defining relative clauses</i>
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami <i>as, since, because, for, for the reason, on the ground that, because of, due to</i>
- zdania okolicznikowe celu ze spójnikami: <i>to, in order to, so as to, so that, with a view to, for, in case, for fear of</i>
- zdania okolicznikowe czasu, miejsca
- zdania okolicznikowe sposobu ze spójnikami: <i>as, as if, as though, (in) the (same) way</i>
- zdania okolicznikowe wstępne z: <i>although, even though, despite, in spite of, while, whereas, but, on the other hand, nevertheless, however, no matter how, whatever</i>
- zdania wykrzyknikowe
- zdania warunkowe w 0 i 1 okresie warunkowym
- zdania warunkowe w 2 okresie warunkowym
- zdania warunkowe w 3 okresie warunkowym
- zdania warunkowe nierzeczywiste z: <i>I wish, if only, suppose, it's (high) time, I'd rather/sooner</i>
- zdania warunkowe mieszane

2. Rozumienie standardowych wypowiedzi pisemnych, np. napisów informacyjnych, listów, broszur, ulotek reklamowych, jadłospisów, ogłoszeń, rozkładów jazdy, instrukcji obsługi, tekstów narracyjnych, prostych artykułów prasowych, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ określanie głównej myśli tekstu,
- ✓ określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu,
- ✓ znajdowanie w tekście określonych informacji,
- ✓ określanie intencji nadawcy/autora tekstu,
- ✓ określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu),
- ✓ rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu,
- ✓ rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu wypowiedzi.

3. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, pozdrowień, życzeń, wiadomości, ankiety, pocztówki, e-maila, opisu, listu prywatnego, listu formalnego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności,
- ✓ opisywanie wydarzeń życia codziennego,
- ✓ przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości,
- ✓ relacjonowanie wydarzeń z przeszłości,
- ✓ wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów, uczuć, emocji,
- ✓ przedstawianie opinii swoich i innych osób,
- ✓ przedstawienie intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ przedstawianie zalet i wad różnych rozwiązań i poglądów,
- ✓ opisywanie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość,
- ✓ opisywanie doświadczeń swoich i innych osób,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażenie skargi, przeprosin,
- ✓ stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi w zależności od sytuacji.

4. Reagowanie na wypowiedzi w formie tekstu pisanego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ nawiązywanie kontaktów towarzyskich,
- ✓ rozpoczęcie, prowadzenie i kończenie rozmowy,
- ✓ stosowanie form grzecznościowych,
- ✓ uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień,
- ✓ prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego,
- ✓ proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji i sugestii,
- ✓ prośba o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia,
- ✓ wyrażanie swoich opinii, intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ pytanie o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadzanie się, sprzeciwianie się,
- ✓ wyrażanie swoich emocji,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażanie prośby i podziękowania oraz zgody lub odmowy wykonania prośby,
- ✓ wyrażanie skargi, przeprosanie, przyjmowanie przeprosin,
- ✓ prośba o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.

5. Przetwarzanie wypowiedzi pisemnych w zakresie umiejętności przekazywania w języku obcym informacji zawartych w materiałach wizualnych, np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach, reklamach oraz tekstach obcojęzycznych.

III. WYKAZ LITERATURY

1. Podręczniki i repetytoria do nauki języka angielskiego.
2. Słowniki języka angielskiego.
3. Gramatyki języka angielskiego.
4. Czasopisma do nauki języka angielskiego.
5. Książki z ćwiczeniami słownictwa i idiomów angielskich.
6. materiały krajoznawcze, np.

Andrzej Diniejko, *English-Speaking Countries: The United Kingdom of Great Britain and the Republic of Ireland*, WSiP, rok wydania 1999

Roman Ociepa, *United Kingdom at a Glance*, Wydawnictwo Naukowe PWN Języki Obce, rok wydania 2018

Strony internetowe np.

<https://www.britannica.com/place/United-Kingdom>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wielka_Brytania

<https://www.visitbritain.com/en>

<https://www.britannica.com/place/England/Cultural-life>

<https://www.ihlondon.com/blog/posts/2022/top-10-british-traditions/>